

VERKSAMHETSBERÄTTELSE

2020

Verksamhetsberättelse 2020 för:

Biosfärområde Älvlandskapet Nedre Dalälven

Nedre Dalälvens Intresseförening (NeDa)

Nedre Dalälvens Utvecklingsaktiebolag (NEDAB)

Styrelsen för NeDa/NEDAB godkände verksamhetsberättelsen
vid sitt möte den 28 april 2021.

Koordinator för biosfärområdet: NeDa

Publiceringsdatum: 2021-02-15 (reviderad 28 april)

Kontakt: info@nedredalalven.se, www.nedredalalven.se

Bilder: copyright NeDa eller angivna fotografer

Med framsidans nio porträtt vill vi uppmärksamma de småskaliga entreprenörerna och alla lokala drivkrafter och därmed påminna om hur viktiga dessa är för ett hållbart Nedre Dalälven.

Överst, från vänster: Karin Bengtsgård och Börje Tollvik med Bengts B&B och Tyttbo forsfsike, Avesta kommun | Meindert Hamstra och Renata Künz, Hedesunda Camping, Gävle kommun. | Anders Åkerberg, Kulinariet, Sätters kommun. Mitten: Ingmari Wistrand Martinsson, guide i Svartådalen, Sala kommun | Annevi Sjöberg, Plockhugget, Permakultur och engagerad i utvecklingen av Stjärnsund, Hedemora kommun (Foto Philip Weiss) | Maria Brook, ekologisk getmejerist, Lars Pers i Fors, Sandvikens kommun. Nederst: Fiskaren Stefan Lundros som får representera allt engagemang kring det betydelsefulla lax- och öringfisket, Älvkarleby kommun | Linda Wickström och Åsa Norling, engagerade i utvecklingen av Hållnäshalvön, Tierps kommun | Joel Lindh, Älvängs natur- och kulturhus, Heby kommun.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Bakgrund	5
Nedre Dalälvsamarbetet, NeDa	5
Biosfärområde Älvlandskapet Nedre Dalälven	5
Organisation	5
Årsmöte	6
Styrelsens sammansättning	6
Revisorer	6
Valberedning	6
Styrelsemöten	7
Affärsplan / verksamhetsplan	7
Medlemmar	9
Verkställande direktör	9
Antal anställda samt arbetsfördelning	9
Biosfärambassadörer	9
10-årsutvärdering av biosfärområdet	10
Verksamhet 2020	11
Hållbar besöksnäring/turism	11
Projekt Destination Nedre Dalälven	11
Öppet landskap	12
Hållbart fiske/Fiskevård	13
Projekt Samverkan mellan fiskets intressenter i Nedre Dalälven	13
Mobilisering av nätverket	13
Biologisk myggkontroll	14
Organisation	14
Stickmyggbekämpning	15
Egenkontroll	16
Inventering av blodsökande stickmyggor	16
Marknadsföring och aktiviteter	17
Ny hemsida på www.nedredalalven.se	17
Aktiviteter i biosfärnätverket	18
Projekt BUS (Bevara Utveckla Stödja) i biosfären	21
Digital bioblitz Dalarna, 18-24 maj	22
Länsvandring i Heby med landshövdingen, 25 juni	23
Friluftsliv i biosfären, vandring 19 september	23
Konsten att bygga en fäbod, Svarthälls fäbod, 3 oktober	24
Galakväll med Klimatsmart Omstart Södra Dalarna, 24 oktober	25
Undersökning kring kännedomen om biosfärområdet, december	25
Vetenskapsradion besöker Biosfärområde Nedre Dalälven, december	26
Prisutdelning - 2020 års Östersjöpris till NeDa	27
NeDa:s årsavslutning	27

INNEHÅLLSFÖRTECKNING (FORTSÄTTNING)

NeDa:s medverkan i externa organ	28
Dalälvens Vattenvårdsförening / Dalälvens Vattenråd	28
Färnebofjärdens nationalpark.....	28
Övriga	28
Projekt drivna av Leader Nedre Dalälven 3	29
Slow Trips (Projekt för hållbar besöksnäring/turism)	29
Academy Adventure Leader (Ungdomsprojekt).....	30
Ung i Nedre Dalälven (Ungdomsprojekt)	31

BAKGRUND

NEDRE DALÄLVSSAMARBETET, NEDA

Nedre Dalälvens Intresseförening (NeDa) och Utvecklingsaktiebolag (NEDAB) bildades 1986 med kansli i Gysinge. Det geografiska verksamhetsområdet sträcker sig från Säter i Dalarna till havet vid Älvkarleby. Sett från älvperspektiv är området cirka 17 mil långt. NeDa har varit huvudman och samordnare för biosfärområdet sedan arbetet med förstudie och ansökan till Unesco startade 2004.

NeDa har till uppgift att med utgångspunkt från Nedre Dalälvens unika och höga natur- och kulturmiljökvaliteter samt det centrala och strategiska läget i landet verka för att:

- övergripande ge regionen en positiv profilering
- gagna medlemmarna
- utveckla turismen
- bidra till inflyttning av hushåll och företag

Utvecklingsarbetet ska ske med beaktande av de areella näringarnas intressen, natur-, kultur- och miljöintressen samt medlemmarnas övriga intressen. FN-organet Unesco:s utnämning av Nedre Dalälven till biosfärområde 2011 genomsyrar NeDa:s hela verksamhet.

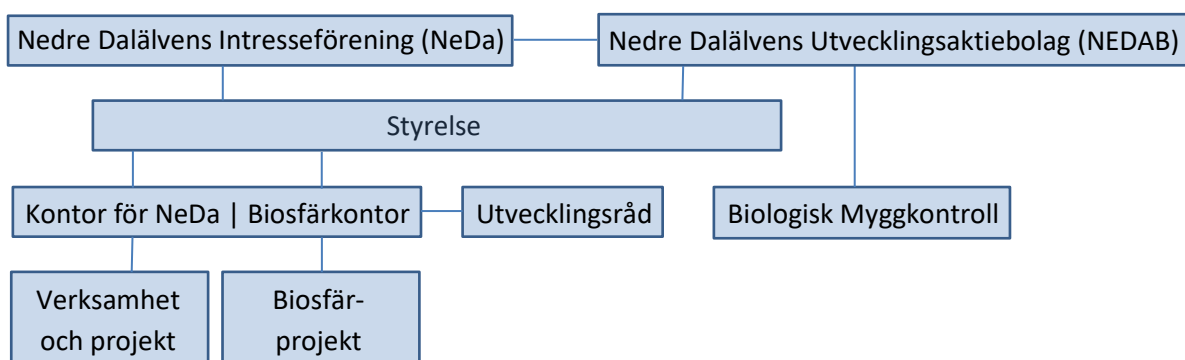
BIOSFÄROMRÅDE ÄLVLANDSKAPET NEDRE DALÄLVEN

Älvlandskapet Nedre Dalälven utnämndes av Unesco till biosfärområde 2011 och blev därmed det tredje området i landet som fått den statusen. Biosfärområden ska:

- gynna de boende i området genom social och ekonomisk utveckling
- värna den biologiska mångfalden
- vara modellområden för hållbar utveckling
- vara arenor för forskning och utbildning

Den inledande tiden som biosfärområde beskrivs i rapporten "De första fem åren som biosfärområde". Under 2020 har arbetet med 10-årsrapporten inletts. Den ska spegla åren 2011 - 2020 samt framtida strategier och mål.

ORGANISATION

Leader Nedre Dalälven 3 är en egen juridisk person som omfattar samma geografiska område som NeDa och delar kontor och delvis också personal. Kan beskrivas som en "verktygslåda" för utvecklingen i området.

ÅRSSTÄMMA

Årsstämman 2020 ägde rum den 27 maj i form av ett digitalt Zoom-möte. Ordförande Peter Kärnström hälsade alla välkomna. Inga övriga frågor togs upp och på grund av Covid-19 kunde inget sedvanligt studiebesök genomföras i samband med stämman.

STYRELSENS SAMMANSÄTTNING

ORDINARIE LEDAMÖTER

FÖR KOMMUNER

Peter Kärnström	Sandvikens kommun, ordförande
Marie Wilén	Heby kommun, vice ordförande
Mats Nilsson	Säters kommun
Kurt Kvarnström	Avesta kommun
Erik Kolm	Tierps kommun

FÖR MARK- OCH VATTENÄGARE

Pirjo Gustafsson	LRF Dalarna / Gävleborg
Anna Kolmert-Boström	Stora Enso Skog

FÖR ÖVRIGT NÄRINGS LIV

Renata Künz	Hedesunda Camping
-------------	-------------------

SUPPLEANTER

FÖR KOMMUNER

Stefan Norberg	Hedemora kommun
Erik Hamrin	Sala kommun
Robert Wallner	Gävle kommun
Rolf Bejerfjord	Älvkarleby kommun

FÖR MARK- OCH VATTENÄGARE

Birgitta Adell	Fortum Sverige
----------------	----------------

FÖR ÖVRIGT NÄRINGS LIV

Karin Bengtsgård	Bengts och Tyttbo gård
------------------	------------------------

REVISORER

Auktoriserad revisor för 2020 var BDO med Daniel Carlborg som huvudansvarig.
Lekmannarevisor har varit Lotta Zetterlund, LRF.

VALBEREDNING

Valberedningen har bestått av Kerstin Almén, Sandvikens kommun, sammankallande, samt Jonas Nyberg, Tierps kommun och Johanna Ydringer, Billerud Korsnäs.

STYRELSEMÖTEN

Styrelsen har haft fem möten under året, inklusive årsstämman. Två fysiska och tre digitala möten.

Styrelsemöte i Gysinge, 3/9 2020. Under styrelsemötet berättade bland annat Elias Regelin om det pågående arbetet med 10-årsutvärderingen och planeringen inför det kommande jobbet med den nya handlingsplanen. Biosfärkoordinator Magnus Pamp gav styrelsen en inblick i några andra biosfärområden i Sverige och Europa, kring deras utmaningar och hur de valt att organisera arbetet med dessa under olika fokusområden.

AFFÄRSPLAN / VERKSAMHETSPLAN

Styrelsen beslutade på sitt möte den 3 december 2020 att gå från treåriga affärsplaner till ettåriga verksamhetsplaner. En ettårig verksamhetsplan för hela organisationen antogs för 2021. Tidigare treårig affärsplan härrör från 2017-2019. Styrelsen tog 5 december 2019 beslutet att denna skulle gälla även under 2020 samt att man under 2020 skulle vidareutveckla densamma. Affärsplanen antagen 2017 hade fokus på: Biosfärområdet, Varumärket Nedre Dalälven och Myggbekämpning.

VERKSAMHETSPLAN 2021

BIOSFÄROMRÅDE ÄLVLANDSKAPET NEDRE DALÄLVEN

- 10-årsrapporten färdigställs under våren och går ut på remiss enligt plan. Styrelsen godkänner i juni. Lämnas in till Unesco i september då den skall vara översatt och klar.
- Handlingsplanen färdigställs i samverkan med framtagandet av den nya Leaderstrategin, vilken skall vara klar i oktober. Digital förankringsprocess kan bli nödvändig.
- BUS-projektets aktiviteter fortsätter. Särskilt fokus på Friluftsliv i Biosfären inför Friluftslivets år 2021 samt kommunikation om biosfärbegreppet och hållbar utveckling i området.
- Under året vill vi fokusera på den stödjande delen i uppdraget vilket innebär kopplingen mellan Biosfärområdet och vetenskap/lärande. Målet är att få till fungerande samverkan mellan de regionala lärosätena kring vårt område och att initiera minst ett forskningssamarbete under året.
- Arbetet med fiskets intresser i området är en fortsatt prioritering även under 2021.
- Vi vill under året återknyta kontakterna med skogens aktörer i området för att tillsammans med dem jobba för hållbar utveckling med skogen som resurs.

BIOLOGISK MYGGKONTROLL

- Löpande verksamhet och dess finansiering är en fortsatt prioriterad fråga och en stor del av vår verksamhet.
- Arbetet med myggbekämpning i Forshaga går in i en ny fas och skall vidareutvecklas och stabiliseras.
- Arbetet med eventuella andra områden utvecklas.
- Forskningsarbeten med biosfäranknytning prioriteras.
- Under året skall ett arbete med organisationsutveckling påbörjas för att säkerställa kompetensbehovet inför framtiden, utveckla nya arbetsmetoder och nya samarbeten i syfte att bli mindre sårbara.

DESTINATIONSUTVECKLING

- Egna bokningar och arrangemang utvecklas till att bli en lönsam verksamhet vid årets slut.
- Kommunikationsinsats för att visa upp Nedre Dalälvsområdet som attraktivt att bo, leva och verka i såväl som att besöka.
- Arbetet med NeDa:s hemsida slutförs och går in i en förvaltande fas.
- Att integrera SlowTrips-konceptet med NeDa:s hemsida prioriteras inför säsongen 2021.
- Personlig och intensiv stöttning till besöksnäringens entreprenörer i spåren av covid-19 inför säsongen 2021 prioriteras.

ÖVERGRIPANDE

- Utveckla och kommunicera samordnarrollen för att öka kännedomen om hela verksamheten.
- Arbeta med utveckling av nya verksamheter och projekt i linje med vårt basuppdrag prioriteras 2021.
- Arbetet med medlemskontakter inklusive kommunrundor prioriteras 2021.
- Kommunikation om och utveckling av medlemsnytta prioriteras 2021.
- Utveckla digitala mötesformer och förankringsprocesser för att säkerställa att både den löpande verksamheten och nödvändiga utvecklingsprocesser kan genomföras oavsett yttre faktorer.

MEDLEMMAR

Avesta kommun	Heby kommun	Tierps kommun
Bengts & Tyttbo Gård	Hedemora kommun	Upplandsstiftelsen
Billerud Korsnäs	Hedesunda Camping	Vattenfall
Dalagård	LRF	Älvkarleby kommun
Gysinge Herrgård	Sala kommun	Äventyrarna
Gävle kommun	Sandvikens kommun	Östa Fishing
Fortum	Säters kommun	

VERKSTÄLLANDE DIREKTÖR

VD är Charlotta Heimersson, som också är verksamhetsledare för Leader Nedre Dalälven 3.

ANTAL ANSTÄLLDA SAMT ARBETSFÖRDELNING

Antalet anställda i Nedre Dalälvens Intresseförening och dotterbolaget Nedre Dalälvens Utvecklings AB uppgick i slutet av 2020 till 10 årsarbeten fördelade på 14 anställda, varav 2 årsarbeten i föreningen och 8 i bolaget. Arbetet som direkt berör biosfärkontoret omfattar 2 årsarbeten fördelat på 5 anställda.

Biosfärbetet samordnades av VD Lotta Heimersson fram till mars då Magnus Pamp tog över rollen som koordinator. I biosfärbetet deltog även projektledare Henrik Thomke, ekonom Kickie Zetterberg samt Elias Regelin som har arbetat med 10-årsutvärderingen.

BIOSFÄRAMBASSADÖRER

Biosfärambassadörer är personer som i sitt arbete träffar både besökare, turister och boende i hela NeDa-området och delar med sig av information om biosfärområdet. Sex biosfärambassadörer har varit verksamma under året.

Under året har vi skissat på en utbildning, pandemianpassad i föreläsningsform, för nya biosfärambassadörer. Förhoppningen är att fortsätta arbetet med detta under 2021.

10-ÅRSUTVÄRDERING AV BIOSFÄROMRÅDET

Enligt Unescos stadgar ska ett biosfärområde göra en utvärdering vart 10:e år. Under våren 2020 inledde vi därför arbetet med en sådan utvärdering av våra första 10 år som biosfärområde. Utvärderingen ska spegla förändringar, aktiviteter, effekter och lärdomar från åren 2011 - 2020 samt innehålla framtida strategier och mål.

Arbetet med utvärderingen har under 2020 framförallt bestått i att samla information från intressenter och aktörer i biosfärområdet samt att göra en genomgång av befintlig dokumentation. Informationen ska slutligen samlas i en rapport som ska gå på remiss i april, översättas under sensommaren och lämnas in till Unesco den sista september 2021.

- Processen har varit lärorik, berättar Elias Regelin, ansvarig för 10-årsutvärderingen. Vi kan se vilka styrkor och svagheter vi har och vi har fått många idéer för framtida inriktningar och aktiviteter. Dessa lärdomar kommer att utgöra ett av flera underlag till den nya handlingsplanen för biosfärområdet som vi kommer att ta fram under 2021.

- Som underlag för den nya handlingsplanen har vi även skickat ut en enkät till de aktörer som är engagerade i biosfärområdets verksamhet, säger Elias. Så snart corona-restriktionerna tillåter kommer vi även att hålla möten med olika intressenter i området.

Elias Regelin har djupdykt i biosfärområdets historia och intervjuat många kring utvecklingen i området. I november rådfrågade han Cristina Ericson som var vår biosfärkoordinator 2011-2019, och som dessutom var med och skrev ansökan till biosfärområdeskandideringen flera år tidigare.

VERKSAMHET 2020

HÅLLBAR BESÖKSNÄRING/TURISM

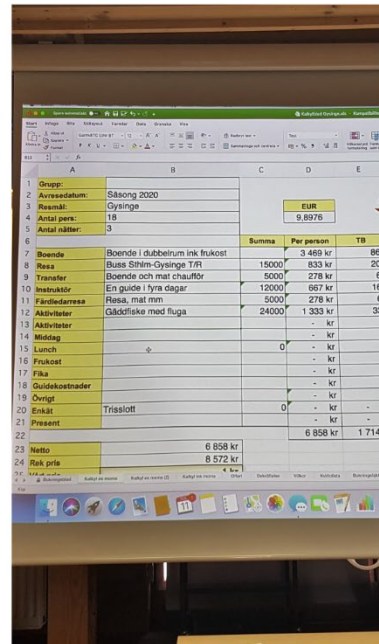
Turismfrågorna har alltid varit en stor del av NeDa:s verksamhet. De enskilda turistverksamheter som finns i området har oftast var för sig inte tillräckliga resurser för till exempel marknadsföring, utveckla varumärke och hänga med i den digitala utvecklingen. NeDa har därför en viktig roll som samordnare. Det övergripande målet är att öka antalet sysselsatta inom turismen och att bidra till en attraktiv bygd.

– Ur ett hållbarhetsperspektiv har pandemin visat två tydliga utvecklingar, säger Henrik Thomke, projektledare för Destination Nedre Dalälven. Verksamheter med större besöksvolym och även logiinriktning har påverkats i mycket stor omfattning och samtidigt har småskaliga verksamheter med exempelvis aktiviteter och lokalproducerat omvänt haft en stark utveckling. I några fall bättre än något år tidigare, en utveckling som bottnar i svenskarnas ökande intresse för "hemester".

PROJEKT DESTINATION NEDRE DALÄLVEN

Destination Nedre Dalälven är ett leaderprojekt som drivs av NeDa med syfte att genom främst digital utveckling stärka attraktiviteten hos Nedre Dalälvsområdet och områdets turistprodukter. Målet är ökad samverkan hos turistaktörerna, produktutveckling och ökad kompetens och kunskap om digitala kanaler.

– Projektets arbete har fått anpassas efter pandemi-förutsättningar, berättar Henrik Thomke. Efter uppskattade kursdagar i "Livsmedelshygien (HACCP) grundmoment" respektive "Egenkontroll-program" samt kursdag om "Prissättning, paketering och ekonomiska begrepp" hann vi även genomföra två kursdagar om "Sociala media och film/bild" och "Fotodag i fält med yrkesfotograf". Den planerade studieresan till Omberg och Tiveden fick ställas in på grund av pandemin.

Att paketera en eller flera upplevelser tillsammans, exempelvis guidning, logi, mat och resor skapar starkare attraktionskraft. Förmågan att prissätta paketen så att samtliga ingående komponenter har ekonomisk täckning och bra täckningsbidrag är viktigt för entreprenörens långsiktiga ekonomiska hållbarhet. Ett tjugotal i NeDa:s turismnätverk fick handfasta tips kring detta av den erfarna Johan Delfalk från eventbolaget Adventura.

ÖPPET LANDSKAP

Ett av NeDa:s mål är att medverka till att behålla och utveckla det öppna landskapet både för människor och för att gynna den biologiska mångfalden.

– 2019 avslutade vi "Gnista för glöd" som var det tredje leaderprojektet som NeDa bedrivit med inriktning på bete och slåtter av älvängar, säger Elias Regelin, projektledare för "Gnista för glöd". Under 2020 har vi inte startat några nya projekt gällande öppna landskap i NeDa:s regi.

I Nedre Dalälvsområdet finns flacka marker längs stränderna vid sjöar och vattendrag som regelbundet blir översvämmade, i synnerhet i samband med snösmältningen på våren. Huvuddelen av dessa marker återfinns längs Nedre Dalälven men tidvis översvämmade ängsmarker förekommer även på andra håll inom området, bland annat i Svartådalen.

HÅLLBART FISKE/FISKEVÅRD

PROJEKT SAMVERKAN MELLAN FISKETS INTRESSENTER I NEDRE DALÄLVEN

Nedre Dalälvens Intresseförening har under året fortsatt arbetet med ökad fiskevård genom leaderprojektet "Samverkan mellan fiskets intressenter i Nedre Dalälven". Syftet är att medverka och inspirera till olika fiskevårdsinsatser inom hela Nedre Dalälvsområdet.

Med den förenklade fiskeförvaltningsplanen, vilken fiskerättsägarna från Bysjön till mynningen tillsammans med NeDa och länsfiskekonsulenter i C, U, W och X-län färdigställt under hösten, som underlag var det tänkt att årsstämmorna under våren skulle ställa sig bakom en gemensam förvaltningsplanering för vattenområdet. En process som kullkastades av de restriktioner som följde med pandemin. En ny strategi för hur förankringen kan ske under 2021 har förberetts. Till följd av regelverket för godkännande av kursledare fick den grundkurs i fisketillsyn och fortbildningskurs som var inplanerad skjutas fram.

MOBILISERING AV NÄTVERKET

Den 25 juni kom så regeringens beslut om "Nationell plan för omprövning av vattenverksamhet" (NAP) och i den anges en tidigareläggning av den nedre delen av Dalälven till februari 2024. Den mobilisering med informationsarbete NeDa samordnade tillsammans med flera andra aktörer när förslaget med en senareläggning till år 2035-40 presenterades, har enligt beslutsfattare bidragit positivt till tidigareläggningen. NeDa:s VD Lotta Heimersson har påbörjat kontakter med Länsstyrelsen i Uppsala som ansvarar för samverkansprocessen för att NeDa ska kunna bistå på lämpligt sätt.

– Betydelsen av ett väl fungerande nätverk mellan fiskerättsägare och andra berörda parter som kommuner och verksamheter i området inför stundande omprövning kan inte nog understrykas, säger Henrik Thomke, projektledare tillika ansvarig för fokusområde Hållbart fiske/fiskevård.

Elfiske pågår. Restaurering av grusbottnar i Nedre Dalälven har visat sig ge produktiva uppväxtplatser. Kunskaper som är viktiga inför arbetet med passagelösningar för havsvandrande fisk som nu förbereds i nedre delen av Dalälven.

BIOLOGISK MYGGKONTROLL

ORGANISATION

Biologisk Myggkontroll inom NEDAB organiserar och utför bekämpning av stickmyggan *Aedes sticticus* och andra översvämningsmyggor inom sju kommuner i biosfärområdet. Biologisk Myggkontroll har kontor och entomologiskt laboratorium i Uppsala och här utförs entomologisk identifiering, avrapporteringar, ansökningar om nödvändiga tillstånd dispenser, planerings- och utvecklingsarbete, samt mycket annat som behövs för verksamheten. Personalstyrkan består av verksamhetsledare, bekämpningsledare med GIS-ansvar, två bekämpningstekniker samt två entomologer med olika specialkompetens. Sommartid anställs fältarbetare för delar av det entomologiska insamlingsarbetet. Under bekämpningsinsatser tillkommer extrainkallad fältpersonal.

– Eftersom vi utför bekämpning i känsliga miljöer som exempelvis översvämningsvåtmarker inom naturreservat och Natura 2000-områden har myndigheterna möjlighet att ställa villkor om egenkontroll, säger verksamhetsledaren Jan O. Lundström. Varje del av det villkorade och noga specificerade egenkontrollprogrammet har beslutats av Regeringen och Naturvårdsverket. Vår egenkontroll är främst inriktad på fjädermyggor som är de enda organismerna med nästan stickmyggliknande känslighet för det biologiska bekämpningsmedlet Bti. Vår personal utför det praktiska med egenkontrollen och berörda länsstyrelser har ansvar för den operativa tillsynen.

– Vi är mycket stolta över denna omfattande och detaljstyrda egenkontroll som ger möjlighet att upptäcka om bekämpningen skulle orsaka några miljöproblem, fortsätter Jan. Dessutom är svensk egenkontroll av stickmyggbekämpning unik då det varken i andra europeiska länder eller i världen finns något motsvarande. Egenkontrollen i Nedre Dalälven innebär ett mycket omfattande arbete som kräver en entomolog med expertkompetens inom underordningen Nematocera (myggor) och som arbetar heltid året runt. Dessutom behövs extra personal för insamling av insekter sommartid.

*Närbild på larver av *Aedes sticticus*. Inventering av stickmygglarver med hjälp av en så kallad dipper. Larvprov i en dipper.*

STICKMYGGBEKÄMPNING

Under nära två decennier, ända sedan 2002, har Biologisk Myggkontroll ansökt om och från Naturvårdsverket även erhållit nödvändiga bekämpningstillstånd och dispenser för ett år åt gången. Inför ansökan för 2020 informerade Naturvårdsverket om att de kunde överväga att ge dessa tillstånd och dispenser för mer än ett år.

– I slutet av mars 2020 fick vi för första gången långtidstillstånd att utföra bekämpning av översvämningsmyggor i Nedre Dalälvsområdet under tre år, berättar Jan O. Lundström. Beslutet var mycket glädjande då det dels minskar den genomsnittliga arbetsbelastningen med ansökningar, dels signalerar att beslutande myndigheter nu är mindre oroade att bekämpningsinsatserna skall orsaka några effekter på andra organismer än just de översvämningsmyggor som är målet med bekämpningen.

Under 2020 har två team om vardera två bekämpningsexperter turats om att följa den aktuella situationen vad gäller översvämnings- och förekomsten av stickmygglarver i produktionsområden för *Aedes sticticus* från första maj till sista augusti. Arbetet utförs i cirka 12 000 hektar svårtillgängliga översvämningsområden spridda inom sju kommuner i Nedre Dalälven. Älven hade generellt ett lågt flöde hela säsongen 2020 och därför inträffade inga översvämnings- i anslutning till Dalälven.

– Årets enda översvämnings- berodde av lokalt regn som inträffade i maj och drabbade flacka områden vid lokala åar, fortsätter Jan. I slutet av maj genomförde vi under några dagar bekämpningsinsatser spridda på ett flertal områden inom tre kommuner och med en total bekämpningsareal på 165,8 hektar. Bekämpningen gav önskat resultat.

Kläckfällor för egenkontroll som ska placeras på en älväng. Installering av pegel för kontinuerlig mätning av vattenhöjd i ett översvämningsområde. Provtagning av stickmygglarver inför bekämpningsinsats.

EGENKONTROLL

Under 2020 har Biologisk Myggkontroll varje vecka från maj till september tömt 120 kläckfällor utplacerade i tolv våtmarksområden vid Färnebofjärden. Det omfattande arbetet med att identifiera sommarens fångst pågår men är ännu inte avslutat.

– Tyvärr har det varit extremt svårt att hitta en entomolog med tillräcklig kunskap om identifiering av Nematocera för att ersätta vår ordinarie entomolog och Nematocera-expert under föräldraledigheten, berättar Jan O. Lundström. Problemet har delvis kunnat lösas genom att anställa och internutbilda en allmänskunnig entomolog, men detta utbildningsarbete tog mycket tid i anspråk. Vid årsskiftet var därför endast ungefär 50 procent av de cirka 150 000 insekterna genomgångna för morfologisk identifiering. Det återstående identifieringsarbetet är både svårt och mycket omfattande men vår vikarierande entomolog arbetar hårt för att få hela materialet klart för avrapportering 31 mars 2021 enligt villkor.

Entomologer som jobbar med identifiering av årets insamlade insekter. Stickmyggor i en petriskål för identifiering under stereolupp. Exempel på morfologiska skillnader mellan några arter stickmyggor.

INVENTERING AV BLODSÖKANDE STICKMYGGOR

Fångsterna utfördes en natt varannan vecka från maj till september och resultaten publicerades på Biologisk Myggkontroll hemsida (www.mygg.se) fredag eftermiddag varje udda vecka. Under vintersäsongen arbetar en entomolog med specialkompetens på heltid med identifiering av dessa stickmyggor och resultaten används sedan i vårt utvecklings- och uppföljningsarbete.

– Om det under sommaren kommer klagomål om stickmyggproblem i något område kan vi snabbt identifiera ett representativt prov från närliggande fälla och därmed direkt få fram vilken stickmyggart som orsakat problemet, berättar Jan. Informationen visar om det är översvämningsmyggor, som kan bekämpas, eller andra arter av stickmyggor, som vi inte får tillstånd att bekämpa, som orsakar det aktuella problemet.

– Våra resultat och slutsatser kommuniceras direkt med befolkningen, säger Jan O. Lundström, vilket är en av många orsaker att det finns ett stort förtroende och en genuint god relation mellan Biologisk Myggkontroll och befolkningen i berörda områden.

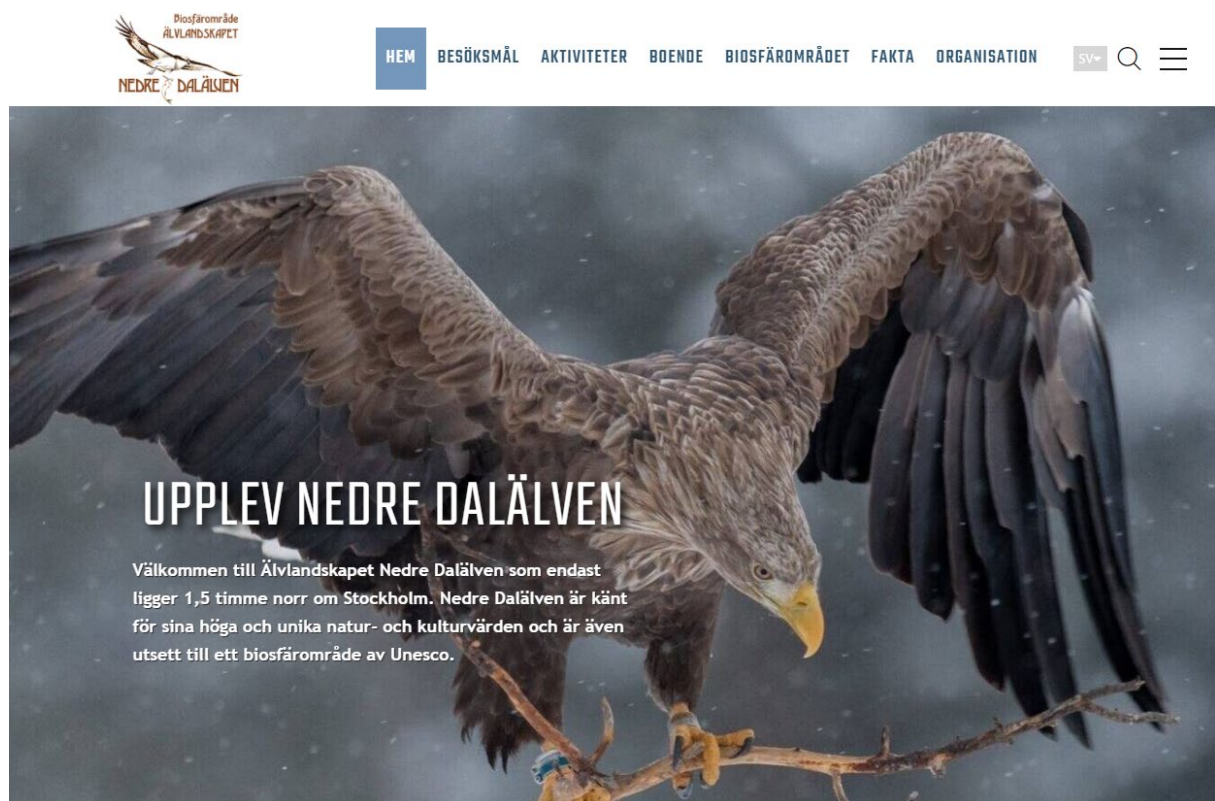
MARKNADSFÖRING OCH AKTIVITETER

NY HEMSIDA PÅ WWW.NEDREDALALVEN.SE

En mycket snabb digital utveckling och nödvändigheten att synas och vara konkurrenskraftig på webben innebär att ett viktigt område för utvecklingen av NeDa och dess varumärke är att arbeta fram en ny hemsida för nedredalalven.se, något som görs i leaderprojektet Destination Nedre Dalälven

– Under det gångna året har vi fått den nya hemsidan på nedredalalven.se på plats, berättar Johan Hedin, ansvarig för webbutvecklingen. Målet med den nya hemsidan har varit att strukturera NeDa:s varumärke med dess olika delar under samma tak, och samtidigt marknadsföra området med ett positivt och visuellt tilltal för hemsidans besökare. Den innehåller bland annat hundratals högupplösta bilder med motiv från entreprenörer och besöksmål i biosfärområdet.

– Hemsidan är byggd enligt de senaste standarderna för webbutveckling och är fullt ut anpassad för visning på alla typer av enheter, fortsätter Johan. Ett stort utvecklingsarbete har lagts på att sidan ska vara lätt att uppdatera för oss själva men även för andra aktörer i Nedre Dalälven. Under vägledning av oss har ett drygt 70-tal verksamheter fått lära sig att lägga upp information på den nya hemsidan i CMS-verktyget.

Verksamheterna med bilder och information finns nu tillgängliga att läsa mer om för hemsidans besökare under kategorier som lokalproducerat, fiske, hotell och SlowTrips. Vid årsskiftet fanns det cirka 70 verksamheter och drygt 100 produkter presenterade på den nya hemsidan.

AKTIVITETER I BIOSFÄRNÄTVERKET

Med utnämningen till biosfärområde följer medlemskap i det globala nätverket för biosfärområden WorldMAB, det europeiska nätverket EuroMAB, det nordliga nätverket NordMAB och det Svenska Biosfärprogrammet. WorldMAB träffas vart fjärde år, EuroMAB vart annat år, NordMAB och Svenska Biosfärprogrammet varje år.

NordMAB-träffen skulle hållas i Estland, men ställdes in på grund av pandemin. **Konferensen för svenska biosfärkommuner** har flyttats fram och planeras att gå av stapeln under 2021.

Biosfärutmaningen är en utmaning för grundskolor i biosfärområden med syftet att lyfta fram effekten av att många gör något tillsammans. Under året har de svenska biosfärområdena samarbetat med att utveckla konceptet. Samtliga kommuner i vårt biosfärområde har svarat att de stödjer initiativet. Efter avslag från Postkodstiftelsen kring finansiering av ett treårigt projekt jobbar vi vidare med en ny ansökan.

Svenska Unescorådet publicerade under året artiklar om biosfärområden och man arrangerade ett digitalt möte om kommunikation för biosfärkoordinatörer, kommunikatörer och Svenska Unescorådet. Mötets syfte var bland annat att utveckla kommunikation kring biosfärområden.

Biosfärprogrammet Sverige anordnade den 25 november ett nationellt seminarium med temat "Biosfärområden som arenor för Agenda 2030". Syftet var att skapa diskussion kring och visa hur biosfärområden kan hjälpa myndigheter och organisationer att nå Agenda 2030-målen. Seminariet vände sig till nationella och regionala myndigheter, forskningsfinansiärer, kommunala och regionala organisationer. Från vårt biosfärområde deltog 14 personer.

Wiki Loves Earth arrangerar årligen en global fototävling. Årets svenska deltävling inkluderade för första gången de sju biosfärområdena i Sverige, något som vi uppmärksammade i sociala media. Totalt skickades 1900 svenska bidrag in av 250 deltagare.

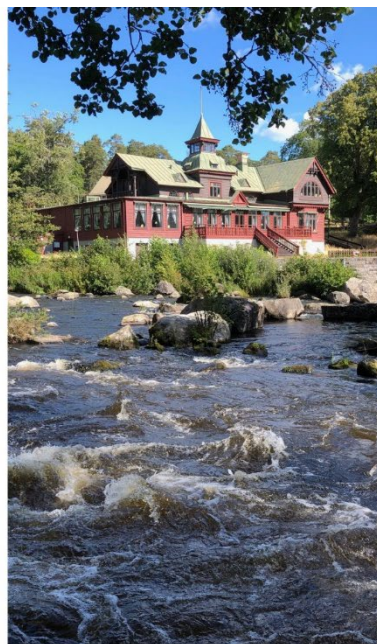
Tre av bidragen från Älvlandskapet Nedre Dalälven som nu finns på Wikipedia Commons. Från vänster: Mossor i Pålshennings naturreservat (Anja Hedqvist), älvlandskap på Mattön i Färnebofjärdens nationalpark (Npubemgpyr), samt tjäder i Stadssjöns naturreservat, Hedemora (Majsan02). CC BY-SA 4.0.

SVENSKA BIOSFÄRPROGRAMMET ÖRÅD, 25 - 26 AUGUSTI

Biosfärrådet träffas en gång per år på en ö i något av Sveriges biosfärområden. I övrigt hålls kontakten via skypemöten en gång per månad för att planera verksamheten för det Svenska Biosfärprogrammet där Johanna MacTaggart är nationell samordnare.

Biosfärområde Älvlandskapet Nedre Dalälven var värd för årets öråd. Vi bjöd in till en vistelse på Laxön i Älvkarleby. En ö omgärdad av Dalälven och belägen mitt i nutid och historia med laxfiske, vattenreglering, kraftverksdammar och forskningsstationer för fiskavel och fiskvandring.

Träffen innehöll bland annat diskussioner kring Biosfärprogrammet Sveriges kommande strategi samt den nationella verksamhetsplanen. NeDa:s projektledare Henrik Thomke bjöd på en rundtur på Laxön där han berättade om utmaningarna för Nedre Dalälven och fiskevårdsprojekten som pågår. Charlotta Heimersson och Magnus Pamp deltog.

Biosfärkoordinatörer från alla Sveriges sju biosfärområden träffades på Laxön i Älvkarleby. Med på mötet fanns biosfärområdenas nationella samordnare, Biosfärprogramkommitténs ordförande, en representant från Svenska Unescorådet och två representanter från Naturvårdsverket.

SAMARBETSPROJEKT

BIOSPHERE FOR BALTIC

Biosphere for Baltic är ett projekt som syftar till att samla och sprida erfarenheter från biosfärområden i Östersjöregionen samt att skapa möjligheter för utbyte mellan biosfärområden och organisationer med Östersjöfokus. Projektet syftar också till att synliggöra biosfärområdenas roll att bidra till Agenda 2030 och att kommunicera goda exempel som bidrar till de globala målen. Nio biosfärområden från sju länder samverkar i projektet, länderna är: Sverige, Danmark, Finland, Estland, Lettland, Polen och Tyskland.

- Vårens utbyte mellan biosfärområdena skulle ha ägt rum i det tyska biosfärområdet Sydöstra Rügen, men ställdes in på grund av pandemin, berättar biosfärkoordinator Magnus Pamp. I höstas träffades vi online genom en inspirationsföreläsning med Marcus Eld från ekoturismföretaget Wild Sweden. Denna följdes av en digital workshop om kommunikation och storytelling med Azote, en kommunikationsbyrå med fokus på hållbarhet. Med stöd av Azote har vi även tittat på hur vi kan ta fram "biosfäriska" produkter kring hållbar turism och samtidigt lärt oss mer om hur dessa kan marknadsföras i sociala media.

Surströmming från kustnära småskaligt lokalt fiske liksom boende vid Björns fyr norr om Hållnåshalvön är några av de saker vi tittar på som möjliga att marknadsföra i en hållbar besöksnäring kopplat till Östersjön. Fotografer från vänster: NeDa, Stéphane Lombard (Eldrimner) och Martin Amcoff (Upplandsstiftelsen).

BIOSPHERE FORESTS FOR THE FUTURE

Syftet med "Biosphere Forests for the Future" är att det ska vara ett forum för samverkan, utbyte och inspiration med fokus på utveckling av biosfärområdenas roll som modellområden för klimatanpassning av skogslandskapet och hur biosfärområdena bidrar till genomförande av Agenda 2030, specifikt Mål 13.

Flera forskningsprojekt pågår inom samarbetet, men inget som Biosfärområde Älvlandskapet Nedre Dalälven deltar i just nu. Följande två ansökningar där vi var med antogs inte; "Att integrera FN:s hållbarhetsmål i biosfärområden genom lärande partnerskap samt" "Hur klimatförändringar påverkar olika markslag och markanvändningen (tolkning av projekt titeln)".

PROJEKT BUS (BEVARA UTVECKLA STÖDJA) I BIOSFÄREN

Bevara Utveckla Stödja (BUS) i biosfären är ett leaderprojekt som drivs av NeDa. Syftet med projektet är att öka kännedomen om olika insatser för hållbar utveckling som pågår eller har gjorts, inom vårt biosfärområde eller på annat håll. Projektet ska främja nätverkskontakter, samarbeten och engagemang mellan personer och organisationer för hållbar utveckling. Målet med projektet är att genomföra egna träffar för kompetenshöjning och nätverksbyggande samt delta i andras aktiviteter. NeDa ska arrangera eller delta i studiebesök i området som dokumenteras och kommuniceras digitalt. NeDa ska också skapa en ny bildbank och nytt informationsmaterial. Flera av de nätverksträffar och aktiviteter som beskrivs här i verksamhetsberättelsen ingår i BUS-projektet.

– BUS-projektet bygger mycket på att människor ska mötas ute i biosfärområdet i olika inspirerande, lärande och nätverkande sammanhang, berättar Magnus Pamp, biosfärkoordinator och projektledare för BUS i biosfären. Pandemiläget under året medförde anpassningar av aktiviteter där vi tog emot färre deltagare och i flera fall flyttade vi fram evenemangen.

– I maj ställde vi in firandet av Biosfärområdets dag. Under sommaren ville vi erbjuda båtturer på Nedre Dalälven med vår 12-mannabåt Svanen för att visa upp älven från en sida som inte alla har åtkomst till. Båtturerna har vi skjutit på framtiden liksom en föreläsningsserie kring natur, naturvård och miljö som vi tänkt arrangera i samarbete med Färnebofjärdens nationalpark. Vi jobbar nu för att flera av dem ska hållas digitalt under 2021. Oktobers båtutflykt till Svarthälls fäbod för att visa upp byggt teknik och fäbodsliv blev en inspirerad dag. Fler än vad vi hade plats för coronamässigt anmälde sig. Därför planerade vi ytterligare en fäbodsdag, men den flyttade vi till 2021 på grund av att pandemiläget ändrades hastigt.

BENGTS B&B OCH
FISKEUPPLEVELSER

LARS PERS I FORS - EN
EKOLOGISK GETGÅRD

AVESTA VISENTPARK - AVEL
AV RÖDLISTAD ART

EDENS GARDEN - ETT
EKOTURISMFÖRETAG

SIVANS FISKE - MED HÄLSA I
FOKUS

ALF LINDERHEIM - GENUIN
NATURFOTOGRAFI

Att lyfta fram goda exempel från biosfärområdet inom hållbar utveckling är en del av BUS-projektet. Under året har vi på grund av pandemin besökt färre verksamheter och initiativ än tänkt. Ovan ser du några "goda exempel" som vi berättar om på vår hemsida och som vi även publicerat på sociala media.

DIGITAL BIOBLITZ DALARNA, 18-24 MAJ

Under 2019 började vi tillsammans med naturföreningarna i Dalarna att planera för en bioblitz i Säterdalen där naturnyfika och artkunniga tillsammans under en dag skulle undersöka platsens naturliv och rapportera in fynden till artdatabasen. I slutet av mars 2020 insåg vi, på grund av det pandemiska läget, att vi behövde skjuta fram bioblitzten till 2021. För att inte helt ställa in bestämde vi oss för att testa hur en digital bioblitz skulle falla ut. Kunde vi skapa engagemang via en Facebook-grupp? Vi utökade det geografiska området och tidsspannet ökade vi från 24 timmar till en vecka.

Facebook-gruppen för bioblitzten fick snabbt cirka 330 medlemmar. Under veckan postade medlemmarna 430 bilder med 288 olika arter från mer än 96 platser i Dalarna, Gävleborg, Uppland och Västmanland. Sammanlagt skrev artkunniga och naturnyfika mer än 530 kommentarer och tryckte på gilla-knappen för bilder och kommentarer mer än 3000 gånger.

– Att inte träffas fysiskt gör en bioblitz "grundare", berättar Magnus Pamp, biosfärkoordinator och projektledare för BUS i biosfären. Artbestämningen via foto/film/ljudfil blir klurigare och möjligheterna till fördjupad information och dialog kring fynden blir mindre. Det är dock imponerade hur bra de artkunniga från naturföreningarna kunde identifiera via bilder. Att vi spred ut arrangemanget över en vecka upplever vi vara en nyckel för att intresset ökade och att faktiskt flera gav sig ut mer än en gång för att dokumentera vad de såg och hörde. Många deltagare uttryckte glädje och nyfikenhet i Facebook-gruppen.

– Den digitala varianten uppmärksammades även av media, fortsätter Magnus. Annonssbladet Dalarna gjorde en intervju innan bioblitzten och sedan en uppföljning direkt efteråt. Även tidningen Dalademokraten skrev om vår digitala bioblitz. Radio P4 Dalarna skickade ut sin reporter Clara Fritzon till Säterdalen där Staffan Jansson och Lena Stigsdotter från Naturskyddsföreningen i Säter berättade om varför vi gjorde en digital bioblitz.

"Det har varit en rolig vecka! Vi har tagit oss ut lite extra, stannat upp och tittat på det lilla livet runt omkring och vi har fått se så många fina fotografier av alla möjliga arter och lärt oss massor!" Kommentar på Facebook från en av medlemmarna i bioblitz-gruppen.

Några av de fyrahundra växter, fåglar, insekter, med mera som artbestämdes under den digitala bioblitzten. Bilderna är tagna av deltagarna och publiceras med deras tillstånd.

LÄNSVANDRING I HEBY MED LANDSHÖVDINGEN, 25 JUNI

Under dagen vandrade vi tillsammans med Marie Wilén, Åsa Nylander med flera representanter från Heby kommun och Upplands landshövding Göran Enander längs Dalälven vid Östa. Bland annat berättade Camilla Winqvist, miljöstrateg i Heby, om kommunens förvaltning av det fantastiska friluftsområdet som Östa med dess många sandstränder och vandringsleder är. Vandrigen var en av åtta som landshövdingen gör i Upplands kommuner i syfte att uppmärksamma betydelsen av friluftsliv, folkhälsa och naturvård. Lotta Heimersson, NeDa:s VD och Magnus Pamp, biosfärkoordinator fick tillfälle att berätta om NeDa:s verksamhet samt om Biosfärområde Älvlandskapet Nedre Dalälven.

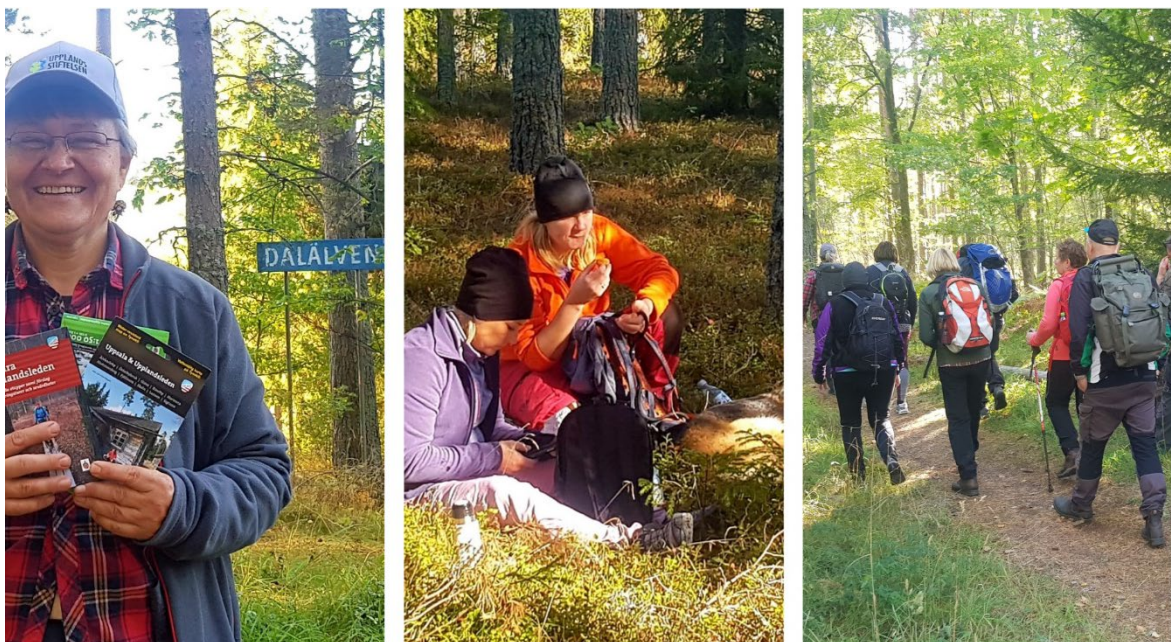
Göran Enander; "Genom vandringarna vill jag slå ett slag för folkhälsan och bidra till att locka fler att utnyttja de många fina vandringsleder, hälsostigar och naturreservat vi har i vårt mångfacetterade län. De värden som naturvister ger oss människor kan inte nog betonas".

FRILUFTSLIV I BIOSFÄREN, VANDRING 19 SEPTEMBER

Under 2020 fortsatte vi med vandringsaktiviteter under temat Friluftsliv i biosfären. Syftet är att skapa dialog kring biosfärområdet samtidigt som vi lyfter fram hälsoaspekter med tillgängliga naturområden och vandringsleder.

Under hösten firade vi att Upplandsleden fyllde 40 år genom att bjuda in till vandring på den vackra, älvnära sträckan Älvkarleby till Marma, cirka 13 km. Solens sken, höstens klarhet, en välsmakt lättgången led, Dalälvens glittrande och medhavd "gofika" bidrog till en fin upplevelse, liksom vår naturguide Karin Haulin på Hållvisen. 25 deltagare fick ta del av älvens geologiska historia, den havsvandrande fiskens utmaningar, Vattenfalls och SLU:s forskning kring fiskpassager respektive avel, samt lite om vattenkraftens uppkomst. Karin berättade även om växter, djur och kulturbygdshistoria längs vandringen. Med på vandringen fanns också biosfärkoordinator Magnus Pamp som informerade om biosfärområdet och arbetet med hållbar utveckling som pågår.

– Att det finns olika typer av guider är viktigt för att öka kännedomen om biosfärområdets rikedom, säger Magnus Pamp. En guide berikar upplevelsen med sin lokala kännedom och med sitt eget specialområde. Ofta är det de oväntade små, men likafullt oväntade upplevelsena man som deltagare bär med sig. Under den här vandringen var hoppande lax säkert en sådan sak. Liksom när Karin Haulin visade oss hur den sträva ytan hos skavfräken kändes eller att det fanns mulm i varande att skåda inuti en mäktigt upptornande 600-årig ek.

Etapp 16 på Upplandsleden är enkel att nå med tåg. Upptåget stannar både vid Marma och Älvkarleby station.

KONSTEN ATT BYGGA EN FÄBOD, SVARTHÄLLS FÄBOD, 3 OKTOBER

En oktoberlördag styrde tre båtar från Östa Camping mot Svarthälls fäbod. Ombord fanns arton personer intresserade av hur man uppför en fäbod och hur livet tedde sig på en fäbodvall. Färden gick över Östaviken och upp längs Storån djupt in i Färnebofjärdens nationalpark. Väl framme hälsades deltagarna välkomna av Magnus Pamp som berättade om biosfärområdet. Efteråt berättade Jakob Martinell från Nora Tärnsjö Hembygdsförening om leaderprojektet med att uppföra fäboden. Efter smörgås, getost och kaffe visade Jakob hur man använt knuttimringstekniker från olika århundranden under uppförandet. Innan lunch fick deltagarna prova på ängsslätter med skära. Lunchen intogs runt elden där Eva Lööf från Tärnsjö skrivarcirkel högläste ur Jakobs bok om livet på Svarthälls fäbod. Eva berättade avslutningsvis om hur sjukdomar och skador kurerades vid fäboden.

Radio P4 Uppland blev nyfikna på arrangemanget vid Svarthälls fäbod. Reportern Mona Wahlund följde med oss till Svarthäll dagen innan. Mona intervjuade Jakob Martinell i direktsändning från både båt och fäbod.

GALAKVÄLL MED KLIMATSMART OMSTART SÖDRA DALARNA, 24 OKTOBER

I samband med FN:s 75-årsdag bjöd Södra Dalarnas FN-förening in till en direktsänd coronaanpassad träff på Avesta Teater med tema Klimatsmart Omstart Södra Dalarna. På Avesta Teater fick vi lyssna till representanter från Sätters, Hedemoras och Avestas kommuner tala om sitt hållbarhetsarbete. Allt från laddstolpsatsningar i bygden och giftfria leksaker i förskolan till engagemang i Glokala Sverige. Stina Petersson från Hedemora Energi presenterade bolagets satsningar på solenergi och hur man som invånare kan producera egen solenergi. Avesta Naturskyddsförening och Fridays for Future Avesta berättade om sina verksamheter och att de gärna ser fler engagerade. Magnus Pamp gav en inblick i hur Biosfärområde Nedre Dalälven och andra biosfärområden jobbar med hållbarhetsfrågor. Träffen ramades in av tankeväckande klimatallvarlig underhållning av koldioxidbantaren Staffan Lindberg och infotainern Bengt Kyllinge.

Kvällen filmades samt livestreamades ut på sociala media. Sändningen hittas bland annat på Dalavision.

UNDERSÖKNING KRING KÄNNEDOMEN OM BIOSFÄROMRÅDET, DECEMBER

Under två veckor i december gjorde vi en enkätundersökning om kännedomen kring biosfärområdet. Vi ville veta om man känner till att man bor i biosfärområdet, om man tycker sig veta vad som pågår i biosfärområdet och om man känner till något om biosfärområdet. Enkäten lade vi ut i tjugoåtta lokalt knutna Facebook-grupper. Totalt svarade 450 personer på enkäten.

– Kännedomsundersökningar är ett mätverktyg för kommunikationen i BUS-projektet, berättar Magnus Pamp, biosfärkoordinator och projektledare för BUS i biosfären. Vi har lagt ner tid på att kommunicera via sociala media och det är därför intressant att göra undersökningen där. Mer verklighetsnära hade det dock varit att göra undersökningen utanför den lokala mataffären eller liknande, men med årets sociala restriktioner föll detta uppsökande arbete bort.

– Vi är lite försiktiga med att tolka en undersökning som denna via sociala media, fortsätter Magnus. Det är mer troligt att du är benägen att svara på frågor kring ett ämne som du känner till något om än om det är helt obekant. Av de 450 svarande hade 273 personer bra koll på eller vetskap om att deras ort ligger i biosfärområdet, medan 162 inte visste detta. Vi ska fundera mer kring svaren framöver, men jag tycker att man kan se att vi börjar att nå ut bättre.

VETENSKAPSRADION BESÖKER BIOSFÄROMRÅDE NEDRE DALÄLVEN, DECEMBER

I december tog Vetenskapsradion upp biosfärområden och man berättade om sitt besök i Biosfärområde Älvlandskapet Nedre Dalälven. I programmet hördes Peter Bridgewater, ekolog som jobbat länge med Unescos biosfärområden, Cecilia och Leif Öster, medlemmar i NeDa, ekoturismföretagare på Dalagård och engagerade i biosfärområdet, samt hållbarhetsforskaren Lisen Schultz vid Stockholms universitet.

"Kanske kan man säga att ett av biosfärområdenas viktigaste roll är, ja inte att vara exakt som en dejtingapp, men ändå att ta på sig rollen att se till olika intressenter tar kontakt, träffas och pratar med varandra. Det är inte säkert att bönder, länsstyrelse och den lokala ornitologklubben spontant skulle styra upp ett gemensamt möte med varandra för att lösa ett problem med till exempel tranor som förstör åkrar." Sara Sällström, Vetenskapsradion

Cecilia och Leif Öster på ekoturismföretaget Dalagård, i Avesta kommun, får besök av Sara Sällström från Vetenskapsradion. Fotograf från vänster: Sara Sällström, Leif Öster och NeDa.

PRISUTDELNING - 2020 ÅRS ÖSTERSJÖPRIS TILL NEDA

Priset Alsbo Äggs Östersjöfond delas ut en gång per år till en organisation eller förening som verkar för att återställa, skydda och bevara Östersjöns miljö. I år blev, liksom både 2018 och 2019, vårt arbete med Biosphere for Baltic uppmärksammat, samt även vårt arbete i de olika fiskevårdsprojekten i Nedre Dalälven.

Familjen Rabb äger och driver Alsbo Ägg i Krylbo utanför Avesta. Från deras Östersjöfond-märkta äggkartonger avsätts 25 öre per kartong. 44 000 kr gick 2020 till NeDa, här mottaget av NeDa:s VD Lotta Heimersson.

NEDA:S ÅRSAVSLUTNING

Den traditionsenliga årsavslutningen i Flottarkojan i Gysinge, dit styrelse, personal, medlemmar med flera bjuds in, ställdes in på grund av pandemiläget. Istället sände vi ut ett julkort med en önskan om fortsatt gott samarbete.

NEDA:S MEDVERKAN I EXTERNA ORGAN

Under året har NeDa deltagit i sammankomster och utredningsgrupper rörande regionens eller delar av regionens utveckling, bland annat:

DALÄLVENS VATTENVÅRDSFÖRENING / DALÄLVENS VATTENRÅD

Dalälvens Vattenvårdsförening vars huvuduppgift är att genom ett omfattande kontrollprogram svara för recipientkontroll i hela Dalälvens avrinningsområde och dess mynningsområde.

Medlemmar utgörs av alla kommuner inom avrinningsområdet och större industrier. NeDa:s VD Lotta Heimersson ingår i styrelsen. Dalälvens Vattenvårdsförening har påtagit sig att vara huvudman för Dalälvens Vattenråd (en följd av EU:s vattendirektiv), i vars styrgrupp NeDa ingår. Henrik Thomke representerar NeDa i Vattenrådet

FÄRNEBOFJÄRDENS NATIONALPARK

NeDa har fortsatt ett samarbetsavtal med Färnebofjärdens nationalpark, vilket ger oss möjlighet att arrangera aktiviteter i nationalparken. Vi har samverkat kring föreläsningen "Färnebofjärden i ett förändrat klimat - vad händer och hur påverkar det oss?" samt utbildningsdagen "Konsten att bygga en fäbod". Vi har också tittat på en serie föreläsningar kring natur, naturvård och miljö som har flyttats fram till 2021.

I december 2020 deltog vi i uppstarten av det nya nationalparksrådet. Syftet med rådet är att öka nationalparkens lokala förankring, att ge en bred sammansättning av berörda möjlighet att bidra till och utveckla förvaltningen av nationalparken samt att vara ett forum där frågor kan diskuteras. Rådets medlemmar är aktörer och föreningar med verksamhet eller intresse i parken. Mötena hålls två till fyra gånger per år.

ÖVRIGA

NeDa är sedan 2015 medlem i Naturturismföretagen (före detta Ekoturismföreningen). Genom medlemskapet uppdateras vi fortlöpande om naturturism och kvalitet. Vi är också medlemmar i Sveriges Fisketurismföretagare (SeFF), Sweden Fishing, Sportfiskarna och Visita, branschorganisation för besöksnäringen.

PROJEKT DRIVNA AV LEADER NEDRE DALÄLVEN 3

SLOW TRIPS (PROJEKT FÖR HÅLLBAR BESÖKSNÄRING/TURISM)

Slow Trips är ett internationellt samverkansprojekt inom Leader där Leader Nedre Dalälven samverkar med nio andra Leaderområden från Litauen, Luxemburg, Tyskland, Österrike och Italien. Syftet med projektet är att genom internationell samverkan och på ett strukturerat sätt hitta de olika särarterna i de deltagande områden, främst inom kulturarv och miljö, samt att främja erfarenhetsutbyte mellan människor på landsbygden i de områdena med mindre tradition av turism.

– I takt med pandemins utbredning och de ändrade förutsättningarna för resande har intresset för det lokala och småskaliga fått ett rejält uppsving, säger Henrik Thomke, projektledare. Slow Trips-konceptet ligger mycket väl i tiden och under hösten har bland annat Sveriges marknadsföringsföretag Visit Sweden lyft fram liknande exempel som rätt i tiden.

– Av pandemiorsaker har arbetet med att koppla på verksamheter från Nedre Dalälven skett mestadels via telefon, fortsätter Henrik Thomke. Personliga kontakter har vi kunnat genomföra i Svartådalen samt Stjärnsund, där vi hade nätverksträffar i slutet av sommaren, och personliga besök i Tärnsjö-området och i Älvkarleby. Vi har beskrivit konceptet med hjälp av den "Brandbook" som finns framtagen och har hjälpt till med att gå igenom produktmallarna och fylla i dem med information, priser och tider. Översättning har gjorts till engelska och tyska. Sex verksamheter var vid årsskiftet klara att presenteras på Slow Trips webbsida och ytterligare sex är på väg.

Att göra sin produkt bokningsbar i kanalhanteringsverktyget Regiondo är en möjlighet som erbjudits deltagare i Slow Trips och alla har valt att prova det för att lära mer om hur inställningar och funktionalitet i ett bokningsverktyg fungerar.

– Lokala restriktioner har hos flera deltagande europeiska leaderområden gjort att utvecklingsarbetet stått stilla under långa perioder vilket försenat produkter och områdespresentationer, avslutar Henrik Thomke. Likaså har mediabearbetningen som planerades inför sommaren 2021 skjutits fram till 2022.

Några besök lyckades vi med trots pandemin. Från vänster; Henrik Thomke visar Johan Wadén på Äventyrs Service hur man beskriver Slow Trips-produkter. Företagsnätverket i Stjärnsund samlas för att lyssna till Slow Trips-konceptets möjligheter. Anders Åkerberg möter oss i dörren till den lokala mathubben Kulinariet i Stora Skedvi. Lokal matkultur är ett typexempel på sådant som kan paketeras till upplevelser som tilltalar även långväga gäster.

ACADEMY ADVENTURE LEADER (UNGDOMSPROJEKT)

Academy Adventure Leader är ett transnationellt samarbetsprojekt mellan två svenska och tre litauiska leaderområden. I projektet ingår genomförandet av två sommarakademier med fokus på entreprenörskap och äventyr, och två utvärderande konferenser, en efter varje akademi. Projektets syfte är att stärka unga i leaderområdet genom att utveckla deras entreprenöriella förmåga och introducera dem för nya möjligheter, aktiviteter, kulturer och människor.

I juni 2019 genomfördes den första akademien i Sverige. Ansvariga var de svenska partnerområdena Leader Nedre Dalälven och Leader Mälardalen. 36 ungdomar mellan 17 och 25 år löste 35 case åt lokala företag, föreningar och andra organisationer, besökte natur- och kulturområden, undersökte besöksanledningar, genomförde fyra äventyrliga aktiviteter såsom höghöjdsbana och paddling samt två workshops i verksamhetsutveckling.

– Den andra akademien skulle vi genomföra i Litauen sommaren 2020, säger Lotta Heimersson, verksamhetsledare på Leader Nedre Dalälven. På grund av pandemin har vi flyttat fram den på obestämmd tid.

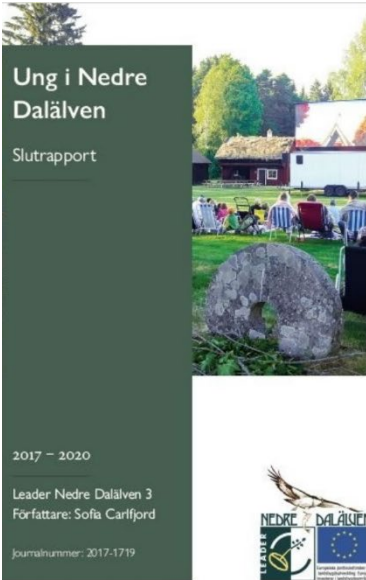
Röster från akademien i Sverige | Vilmantė Murauskaitė från Kaunas - Jag har lärt mig att samarbeta kring olika idéer och att, från många idéer, tillsammans i gruppen diskutera fram en idé som vi sedan har presenterat. Processen är på något sätt viktigare än resultatet. | Meda Mačiūtytė, Plungė - Just att det har varit så mycket praktiskt arbete med verkliga företag har varit jättebra, inte enbart teoretiskt som i skolan. | Maja Westin, Ransta - Jag har lärt mig att ställa bra frågor, och jag har fått se hur man kan tänka annorlunda kring idéer och lösningar. | Alexander Johnsson, Arboga - Vi fick verktyg för att vara kreativa där vi öppnade upp för alla idéer vi kunde komma på utan att låsa oss fast vid någon. Jag har fått ett nytt sätt att se på företag, hur de tänker och vad de har för problem.

UNG I NEDRE DALÄLVEN (UNGDOMSPROJEKT)

Ung i Nedre Dalälven genomfördes av Leader Nedre Dalälven 3 mellan april 2017 och oktober 2020. Projektet var Leader Nedre Dalälven 3:s huvudsakliga ungdomssatsning i området under programperioden 2014-2020 och riktade sig till målgruppen 13 till 25 år. Projektet hade en projektledare tillika ungdomscoach med uppdrag att sprida information om projektet, coacha unga att själva genomföra aktiviteter och administrera projektet och ungdomarnas aktiviteter.

Inom projektet har 33 ungdomsprojekt genomförts av grupper av ungdomar runtom i området. Ung i Nedre Dalälvens ungdomsledda aktiviteter, för enkelhetens skull kallade ungdomsprojekt, har haft stor spridning, både geografiskt, åldersmässigt och tematiskt.

Projektets huvudsakliga del var tjugo på förhand obestämda aktiviteter under budgetposten arrangörsutveckling, som var öronmärkta för aktiviteter genomförda av unga projektgrupper. Projektet skulle därigenom möjliggöra för unga att genomföra aktiviteter som de själva arbetat fram. Projektet innehöll även inspirationsseminarium, evenemang för etablering av ungdomsnätverk och erfarenhetsutbyte med andra leaderområden, i Sverige och utomlands. Tillsammans skulle dessa aktiviteter resultera i stärkta ungdomar med ökad känsla av att kunna påverka sin fritid och med ny kunskap och erfarenhet av att driva projekt.

Ung i Nedre Dalälven
Slutrapport

2017 – 2020

Leader Nedre Dalälven 3
Författare: Sofia Carljford

Journalnummer: 2017-1719

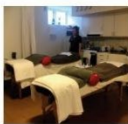
Säters kommun

Julshow och luciatåg

Säters kommun	När?	Ko
Vem?	14 december 2019	141

Ylva, Julia och Tove från Säterbygdens riksklubb ville arrangera ett evenemang där alla barn och unga på riksklubben erhöles vara med. Ett stöd till hyra av riksklubbsbuss, hyra in bilar och vagnar, köpa in rek och ha med personal vid showen och träningar med hästar, vilket säkerställer från klubben.

Luciafirandet blev väldigt lyckat. Det blev en bra blandning av barn, ungdomar, drottning och ridande hästar. Programmet hade en lugn känsla så även yngre barn i publiken orkade hålla koncentrationen. Finns det lockade en del nya medlemmar till klubben och totalt kom 141 personer. Arrangörgruppen tycker det var väldigt roligt att i engagerade barnen och ungdomarna som deltog i luciashowen va de sett och övade på skådet i stället. Nu hoppas projektgruppen att återigen ska bli en ungdomsledda som kan ta över evenemanget och göra det till ett återkommande inslag.

Spadag för kropp och knopp

Säters kommun	När?	Ko
Vem?	12 januari 2020	141

Fyra tjejer från Unga till arbete i Säters ville ordna en avslappnande spadag för sig och de andra i gruppen. Målet med aktiviteten var tillfälle att skippa av, få ny energi och ta hand om både kropp och projektet satte de ihop en hel dag med aktiviteter som blev en späd

www.leadernedredalalven.se

Sofia Carljford, projektledare och ungdomscoach, har sammanställt en slutrapport om Ung i Nedre Dalälven. Utöver beskrivningar av ungdomarnas trettiotre genomförda aktiviteter, kvalitativa och kvantitativa resultat, projektupplägg, med mera, delar Sofia med sig av slutsatser, lärdomar och vad man bör tänka på inför kommande ungdomsprojekt. Slutrapporten finns att beställa via info@nedredalalven.se.

Biosfärområde Älvsjölandet Nedre Dalälven
 Nedre Dalälvens Intresseförening (NeDa)
 Nedre Dalälvens Utvecklingsaktiebolag (NEDAB)

www.nedredalalven.se, info@nedredalalven.se

